

Terskelen for å overprøve kommunestyrets vurdering er ganske høy

Kommunal Rapport 06.12.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Omstillingsprogrammet ble ikke behandlet i administrasjonsutvalget eller arbeidsmiljøutvalget før omstillingen ble vedtatt i kommunestyret. Er det en forsvarlig saksbehandling?

SPØRSMÅL: Vår kommune har i likhet med mange kommuner problemer å få budsjettet i balanse. Kommunedirektøren har lagt fram en sak om et omstillingsprogram som skal gå fram til 2025. Under behandlingen i kommunestyret kom det fram at saken ikke var formelt behandlet i administrasjonsutvalget eller i arbeidsmiljøutvalget. Kommunedirektøren opplyste at det var gitt muntlig informasjon i de to utvalgene. Kommunestyret valgte da å behandle saken og fulgte kommunedirektørens innstilling.

Jeg har følgende spørsmål:

Skulle ikke saken vært behandlet i de ulike utvalg med samme saksfremlegg som kommunestyret?

Hva bør kommunestyret gjøre for å rette opp feilen?

SVAR: Dette er i første hånd et spørsmål om det vedtaket som er truffet, bygger på en forsvarlig forutgående saksbehandling. Utgangspunktet er her at kommunedirektøren «skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet» ([kommunelovens § 13–1](#) andre avsnitt).

Men når en sak er oppført på saklisten, avgjør kommunestyret selv om det synes den er tilstrekkelig utredet og forberedt til at det kan treffe vedtak hvis det er tvil om dette. Kommunestyrets vurdering av dette vil imidlertid kunne bli overprøvd av statsforvalteren ved lovlighetskontroll eller av domstolene ved søksmål. Spørsmålet blir da i vår sammenheng om manglende behandling i administrasjonsutvalget og arbeidsmiljøutvalget er en feil som medfører vedtaket i kommunestyret er ugyldig.

Administrasjonsutvalget er et partssammensatt folkevalgt organ etter [kommuneloven § 5–11](#). Det er, sies det i denne bestemmelsen, opprettet «for behandling av saker som gjelder forholdet mellom de ansatte og kommunen ... som arbeidsgiver», med representanter for hhv. kommunen og de tilsatte.

Formålet med disse utvalgene er å gi de tilsatte i kommunen en arena for å ta opp saker som angår innholdet i og rammen for deres tilsettingsforhold. De tilsatte vil kunne anmode utvalgets leder om at en sak de har interesse i, blir satt opp til behandling i utvalget, og hvis en tredel av medlemmene krever det, skal denne anmodningen tas til følge ([kommunelovens § 11–3](#) første avsnitt).

Her virker det som utvalget var orientert om saken, uten at det da ble fremsatt ønske om at den skulle tas opp til behandling i utvalget, og så vidt jeg forstår var det heller ikke reist innsigelser i kommunestyret mot at saken ble behandlet der uten først å ha blitt drøftet i administrasjonsutvalget. Det er da vanskelig å hevde i ettertid at dette var en feil at kommunestyret valgte å ta saken opp til behandling på dette tidspunkt.

Arbeidsmiljøutvalget er ikke et kommunalt organ, men opprettet etter de generelle bestemmelsene i arbeidsmiljøloven kapittel 7. Det «skal virke for gjennomføring av et fullt forsvarlig arbeidsmiljø i virksomheten» ([§ 7-2](#)). Dette kan også være spørsmål om skadevirkninger for arbeidsmiljøet av omorganiseringer.

Hvis arbeidsmiljøutvalget har tatt opp spørsmål om slike konsekvenser av det aktuelle omstillingsprogrammet, vil det normalt være en feil av kommunestyret og ikke avvente vurderingen derfra før man treffer vedtak om dette. Men kommunestyret har ikke plikt til å be om uttalelse fra dette utvalget hvis ikke det er fremkommet konkrete opplysninger som gir grunn til å ta opp denne problemstillingen.

Terskelen for å overprøve et kommunestyres vurdering av om de rettslige kravene til forsvarlig saksutredning er oppfylt, er i det hele ganske høy. Det må i praksis kunne påvises at det er feil eller unnløtelser i saksbehandlingen som det er grunn til å frykte kan ha hatt avgjørende betydning for det vedtaket som ble truffet.

Men uavhengig av den juridiske vurderingen av om vedtaket er gyldig, vil det være adgang til å ta et slikt vedtak opp til ny vurdering i kommunestyret hvis man mener det er relevante momenter i saken som ikke var tilstrekkelig belyst. Dette kan skje ved at ordfører setter saken opp til ny behandling i et senere møte, enten ved eget initiativ, eller etter krav om dette fra minst en tredel av medlemmene i kommunestyret, se kommuneloven § 11–3 første avsnitt.